

BG

BG

BG

КОМИСИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ

Брюксел, 25.6.2008
SEC(2008) 2099

РАБОТЕН ДОКУМЕНТ НА СЛУЖБИТЕ НА КОМИСИЯТА

Придружителен документ към

**Предложение за регламент на Съвета
относно статута на Европейско частно дружество**

Обобщена оценка на въздействието

{COM(2008) 396 окончателен }
{SEC(2008) 2098}

РАБОТЕН ДОКУМЕНТ НА СЛУЖБИТЕ НА КОМИСИЯТА

Придружителен документ към

**Предложение за регламент на Съвета
относно статута на Европейско частно дружество**

Обобщена оценка на въздействието

**{COM(2008) xxx}
{SEC(2008) xxx}**

1. ВЪВЕДЕНИЕ

1.1. Процедурни аспекти

Уставът на Европейското частно дружество (SPE) представляваше средносрочна мярка (2005—2008) от Плана за действие на Комисията за осъвременяване на дружественото право и укрепване на корпоративното управление в Европейския съюз. Той също е част от Прегледа на Единния пазар и една от ключовите характеристики на Закона за малките предприятия на Комисията, който бе оповестен през ноември 2007 г. и се стреми да направи Единния пазар достъпен за малките и средни предприятия (МСП).

През декември 2005 г. бе публикувано проучване на възможностите за SPE. Комисията по правни въпроси към Европейския парламент проведе обществен дебат за SPE през юни 2006 г. Тя издаде доклад по собствена инициатива, подкрепен от Европейския парламент през февруари 2007 г., който призовава Комисията да направи предложение за SPE.

Освен двете публични консултации, проведени между юли и ноември 2007 г., ГД „Вътрешен пазар и услуги“ организира публична конференция през март 2008 г., която събра експерти от различни държави-членки и проучи ключови варианти за SPE.

1.2. Ниско участие на МСП на вътрешния пазар

МСП представляват повече от 99 % от дружествата и почти 70 % от заетостта в частния сектор в Европейския съюз. Въпреки ключовата роля на SPE в европейската икономика, едва 8 % от МСП са ангажирани в трансгранична търговия, а само 5 % имат филиали или смесени дружества в чужбина. Последните проучвания и публични консултации показват, че въпреки силния си потенциал за трансгранично разрастване, МСП се сблъскват с правни и административни пречки, които спират развитието им в Единния пазар.

Главните правни и административни пречки, с които МСП се сблъскват при трансграничното си развитие в Единния пазар включват:

- *Разходи за привеждане в съответствие относно учредяването на дружество.* Разходите за привеждане в съответствие относно учредяването на дружество включват основно разходите за регистрация и правни консултации, нотариални такси и минимален стартов капитал. Докато изискванията за минимален капитал и административни разходи са едни и същи за учредители на национални и чуждестранни дружества, разходът за правна консултация важи в по-голяма степен за чуждестранните учредители, които трябва да се запознаят с новите форми и режими за дружества.
- *Трудности и разходи за привеждане в съответствие, свързани с дейността на дружеството, генерирани от разнообразните национални разпоредби.* Различните правни разпоредби относно организацията и структурата на дружествата, органите на дружествата, правата на акционерите, акциите и др., оскъпяват ежедневната дейност на чуждестранните филиали в сравнение с тази на местните филиали. Ежедневната дейност на чуждестранните филиали изисква постоянна правна консултация. Въпреки че разходите за

подобна консултация зависят предимно от размера и комплексността на филиала, една трета от респондентите в допитванията считат, че те надминават 10 000 EUR годишно.

- *Липса на доверие в чуждестранни форми на дружества.* МСП често откриват, че е трудно да се функционира в друга държава-членка под формата на дружество от собствената си държава и в резултат на това често предпочитат да учредяват филиали. Това е факт по-специално за МСП от ЕС-12, които използват форми на дружество, които са по-малко познати в останалите държави-членки на ЕС-15. В тази връзка възможността да се упражнява стопанска дейност под форма на дружество, позната във всички държави-членки, което би придало европейски етикет, се смята за значителен актив.

2. ОЧАКВАНОТО РАЗВИТИЕ И НЕОБХОДИМОСТТА ОТ ДЕЙСТВИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

Разнообразието от национални дружествени норми и форми, колкото и да е неблагоприятно за търговска дейност, е отдавна заложено в правните традиции на държавите-членки. В наши дни не се забелязва никакво основание това да се промени в краткосрочен план. Освен това само действия, предприети на ниво ЕС, могат да създадат правна среда, която е достатъчно уеднаквена в целия ЕС в служба на практическите нужди на МСП, които желаят да се възползват от Единния пазар.

Ако законодателната инициатива в ЕС реши да приеме Устава на SPE, подходящата правна база за това би бил член 308 от Договора.

3. ЦЕЛИ

Инициативата се стреми да повиши конкурентоспособността на МСП, като улесни дейността им в Единния пазар. По-специално инициативата цели да осигури гъвкав режим на корпоративно законодателство, широко разпространен в ЕС и основан върху общи принципи, адаптиран към конкретните нужди на МСП. Тя също така цели да намали разходите по привеждане в съответствие, които възникват при създаването и при функционирането на дружествата в останалите държави-членки.

4. ВАРИАНТИ НА ПОЛИТИКАТА

Оценката на въздействие представя пред SPE три алтернативни политически варианти от високо ниво.

- *Непредприемане на действия и опиране на съществуващото законодателство и съдебна практика.* Съществуващата правна рамка обаче не е добре пригодена към конкретните нужди на МСП и не успява да намали правните и административни пречки, с които се сблъскват МСП, когато се стремят към разширяване в Единния пазар.
- *Хармонизиране на дружественото право на държавите-членки,* така че изискванията при създаването и функционирането на дружествата да са

уеднаквени във всички държави-членки. Въпреки че приложното поле на подобно хармонизиране може да бъде ограничено, подобен вариант би изисквал от държавите-членки да изменят разпоредбите, които са оформили част от основните разпоредби на тяхното национално дружествено право в течение на десетилетия и с които те досега са изглеждали като едно цяло. Такъв основен ремонт на национални законодателства не изглежда политически възможен понастоящем.

- *Подобряване на SE* и адаптирането му за нуждите на МСП, но стремежът към универсална форма на дружество би направил регламента за SE извънредно сложен. Освен това предстои SE да бъде оценено през 2009 г.

Противно на горепосочените варианти, само SPE би осигурило достъп до същата форма на дружество на физически лица и дружества независимо от това къде в ЕС са базирани. SPE би могло да бъде създадено „от нулата“ от юридическо или физическо лице или от съществуващо дружество, или посредством преобразуване, или сливане с друго дружество. SPE би могло да се учреди в дадена държава-членка или да осигурява услуги и да действа посредством клонове или филиали в собствената си или в друга държава. Група дружества би могла също да се преобразува в група SPE (като дружеството-майка е SPE или друга форма на дружество).

Освен европейския етикет, който според респондентите от проучването би улеснил трансграничната търговия, се очаква SPE да предложи значителни *икономии в разходите* поради *уеднаквяването* си в целия ЕС. Самото използване на едно и също дружество в няколко държави-членки би ограничило нуждата от правни консултации при създаването на филиали и би намалило свързаните с това разходи. Правните разходи, свързани с ежедневното функциониране на филиали в няколко държави-членки също биха намалели. Освен това SPE би предоставило на учредителите на дружеството *гъвкавост* да изберат вътрешната организация на дружеството, която най-добре подхожда на техните нужди и дейности и по този начин да *икономисват разходи*. SPE би предоставило високо ниво на правна сигурност, като избягва възможно най-много позовавания на националното законодателство по отношение на формата на дружеството. И накрая, SPE би съществувало в държавите-членки наред с националните форми на дружество. Въвеждането на SPE в правното устройство на държавите-членки не би довело до никакво хармонизиране на основните аспекти на националното дружествено законодателство и следователно изглежда политически осъществимо.

5. ПОДВАРИАНТИ НА SPE

Оценката на въздействието оценява няколко варианти за ключовите характеристики на SPE, които имат пряко въздействие върху гъвкавостта, достъпността, уеднаквяването и правната сигурност на SPE.

5.1. Дружества от приложното поле на устава на SPE

Всякакво ограничение при SPE за предприятия с определен размер би ги задължило в даден момент да сменят формата на дружество, което е обременително и скъпо. За да се избегне излагането на SPE на необосновани административни тежести и разходи, SPE следва да бъде на разположение за предприятия при учредяването им и да остане

налице за тях в течение на развитието и растежа им. Подобно на националните форми на дружества с ограничена отговорност обаче, на SPE не следва да се разрешава да предлага акциите си публично или да има достъп до фондовите пазари, тъй като това би довело до подробни разпоредби, особено по отношение на вътрешната организация на SPE, с цел да се защитят акционерите.

5.2. Степен на автономност спрямо националното законодателство

Първият вариант е SPE, което би било изцяло автономно и не би се опирало по никакъв начин на националното законодателство. Този вариант би изисквал пълно хармонизиране на данъчното и трудово законодателство, и следователно е нереалистичен.

Вторият вариант е SPE, което би било автономно от националните режими на дружествено право. Подобен вариант би постигнал задоволителна степен на уеднаквяване в ЕС, тъй като аспектите от дружественото право биха били засегнати в устава и следователно биха били едни и същи в целия ЕС. Това също би гарантирало правна сигурност, като същевременно спомага да се предложи на акционерите висока степен на гъвкавост при определянето на вътрешната организация на SPE.

Третият вариант е SPE, което се опира в голяма степен на националното дружествено законодателство. Докато такъв вариант може да предложи висока степен на политическа приемливост, той би довел до различни SPE във всяка държава-членка и би лишил физическите лица и дружествата от конкретните ползи от уеднаквена форма на дружество в целия ЕС, по-специално, икономии в разходите и увеличена ефективност. Следователно няма да изпълни целите на политиката.

5.3. Степен на уеднаквяване в устава

Първият вариант би бил за всеобхватен устав, който би се стремил да регулира външните и вътрешните дела на Европейското частно дружество. Въпреки че това би гарантирало пълно уеднаквяване на SPE в ЕС и много висока степен на правна сигурност, това би лишило акционерите от всякаква гъвкавост, която е много необходима, особено при определянето на вътрешната организация на SPE. Преследването на универсален устав на дружеството най-вероятно би направил устава на SPE непривлекателен за предприятията.

Вторият предвиждан вариант е точната противоположност на първия, т.е. устав на SPE, който би предоставил пълна гъвкавост на акционерите на SPE да регулират в учредителния договор всички въпроси на дружеството, включително капитала, защитата на кредиторите или участието на работниците или служителите. Подобен вариант, който вероятно би довел до недостатъчна защита на трети страни, със сигурност би срещнал силна опозиция от държавите-членки.

Третият – избраният – вариант се състои в регулиране на устава на SPE на главните характеристики на Европейското частно дружество (ограничена отговорност, дялов капитал, апортни вноски, наименование) и въпросите, свързани с трети страни (защита на кредиторите, оповестяване, участие на служителите), като същевременно акционерите се оставят свободно да определят вътрешните дела (общи събрания, управленска структура) в учредителния договор. Този балансиран вариант би довел до ограничено позоваване на националното законодателство и по този начин би

гарантирал значителна степен на уеднаквяване на SPE в ЕС и правна сигурност, като същевременно предлага търсената навред гъвкавост по отношение на вътрешната организация.

5.4. Трансгранично измерение

Първият – избраният - вариант би бил да се направи SPE достъпна за всички учредители, независимо от каквото и да било трансгранично измерение. С други думи, SPE би се конкурирало с националните форми на дружествено право. Това е избраният вариант, защото той предлага голяма степен на правна сигурност и предлага на учредителите свободен избор между SPE и национални форми на дружествено право, въпреки че би могъл да се окаже по-малко приемлив политически от втория, по-рестриктивен вариант.

Вторият вариант би се състоял в осигуряване на достъп до SPE, при осигуряване на трансгранично условие (например акционери от различни държави-членки или доказателство за трансгранична дейност). Такова SPE може да бъде политически по-приемливо, тъй като би изглеждало по-концентрирано върху осигуряване на по-голям достъп до вътрешния пазар. То би предложило обаче по-малка правна сигурност поради необходимостта постоянно да се контролира наличието на трансгранично измерение. То също би ограничило избора на форми на дружества за предприемачите.

5.5. Седалището на дружеството и преместването му

Първият вероятен вариант е да се предвиди, че седалището и главното управление на SPE трябва да бъдат в една и съща държава-членка. Преместването на седалището на SPE в друга държава-членка би могло като следствие да доведе до преместването на главното управление. Този вариант е противоположен на решението на Съда на Европейските общности в делото *Centros*.

Вторият вариант е да се разреши на SPE да има седалище и главно управление в различни държави-членки и следователно да премести седалището си, без да се налага да премести и главното си управление. Изричната разпоредба за тази свобода ще бъде заложена в регламента и би гарантирала уеднаквяване в целия ЕС и би предложила много висока степен на гъвкавост при организацията на предприятията. Тя също би постигнала задоволителна степен на правна сигурност, въпреки че регламентът би трябвало да твърди ясно кое национално законодателство се прилага за SPE.

Третият обмислян вариант би се състоял в това да се остави този въпрос на националното законодателство на държавата-членка по регистрация на SPE. Подобен вариант не би предлагал никакво уеднаквяване, тъй като във всяка държава-членка би съществувал различен режим. Нито пък би се предлагала много голяма правна сигурност. В допълнение, това не би донесло кой знае какво подобрение към настоящата ситуация и невъзможността на дружествата да преместват седалището си от една държава-членка в друга.

5.6. Режим за капитала

Условията за задължителен минимален капитал заемат огромна част от разходите за учредяване на дружества и вече не се считат за подходяща защита за кредитори. Също така трябва да се вземат мерки за осигуряване на достъп до SPE за предприемачи от

всичките държави-членки от ЕС-27. По-добрият вариант следователно изглежда е минимален капитал от 1 EUR, както е при „limited“ във Великобритания или френското SARL. С оглед на разликите в жизнения стандарт изборът на условие за задължителен минимален капитал въз основа на средната за ЕС-15 сума (10 000—12 000 EUR) или за ЕС-12 (4 000 EUR) би направила SPE по-малко достъпно за предприемачите от ЕС-12.

5.7. Разпределения за акционерите

Първият предвиждан вариант се състои от изграждане на капиталовия режим на SPE върху опростена Втора директива по дружествено право. Въпреки че такъв вариант би гарантирал висока степен на правна сигурност и уеднаквяване в целия ЕС, той все пак би лишил SPE от каквато и да било гъвкавост и би се оказал извънредно утежнен.

Вторият вариант би обвързал разпределенията към акционерите с тест на баланса, който е добре познат в държавите-членки. Този вариант би довел до по-малко уеднаквяване, тъй като би оставил повече свобода на акционерите в учредителния договор, но акционерите биха разполагали със задоволителна степен на гъвкавост по отношение например на увеличението на капитала или обратното изкупуване на акции.

Третият вариант, т.е. комбинацията от тест на баланса със задължителен тест за ликвидност, макар и да гарантира по-висока степен на защита за кредитори, би довел Европейските частни дружества до непропорционални разходи.

5.8. Участие на служителите

Първият предвиждан вариант е създаване на нарочен режим за SPE на участие на служителите. С оглед на факта, че вече съществуват решения за участие на служителите в устава на SE и в Директивата за презграничните сливания, и поради високата политическа чувствителност на въпроса за участието на служителите, този вариант следва да отпадне. Вторият вариант би означавал да се остави въпросът за участието на служителите изцяло на законодателството на държавата-членка, в която SPE има седалище. Докато този вариант би предложил голяма степен на гъвкавост за SPE, той не би засегнал въпроса за участието на служители в случай на трансгранично преместване на седалището. Фактът, че SPE би могло да бъде използвано за избягване на националните режими за участие на служителите, би направило SPE неприемливо.

Третият вариант би означавал подчиняване на SPE на режима за участие на служителите на държавата-членка, в която то има седалище и същевременно вкарване в устава на SPE на разпоредби, управляващи участието на служителите в случай на трансгранично преместване на седалището на SPE. Придавайки на Европейските частни дружества необходимата гъвкавост, този вариант би гарантирал, че SPE не може да бъде използвано като средство за избягване на националните режими за участие на служителите.

6. ОЦЕНКА И МОНИТОРИНГ

Комисията ще проведе годишен преглед на възприемането на SPE в държавите-членки. Освен това Комисията ще организира оценка на ефективността и целесъобразността на устава на SPE, която следва да се публикува пет години след влизането в сила на устава.